

Gaand. Nu vil jeg dog spørge de Medlemmer, der have anket over enkelte andre Bestemmelser, der have givet Administrationen en og anden Myndighed, men som efter min Betragtning, naar jeg sammenligner dem med den hele nu-gjældende Retstilstand, ingenlunde ere store Fordringer af Administrationen, om de virkelig da kunne ansee det for heldigt at overgive dette Punkt til Administrationens Afgjørelse, om de virkelig kunne mene, at der derved var opnaaet en billig, gavnlig og trøstende Bestemmelse. Et maatte dog vistnok i ethvert Tilfælde ad Lovgivningsveien ordnes, nemlig Sammensætningen af den Myndighed, ved hvilken saadanne lempelige og lette Prøver skulle bedømmes; thi det er jo bitterligt, at paa mangfoldige Steder ligger der nu megen Ubillighed og Mislighed netop i Maaden, hvorpaa den bedømmende Myndighed er sammensat. Jo mindre Forholdene ere, destomere kan der være Mislighed forbundet med en Bedømmelse af Prøver i en lille Kreds. Jeg for mit Vedkommende kan ikke andet end troe, at Bibeholdelsen af Mesterstykke i Almindelighed vil være saare skadelig, vil være i høj Grad besværlig og hæmmende, saa at noget af det Bedste, der ved denne Lov skulde opnaaes for Kjøbstæderne, netop vilde tabes, dersom man uden nogen sand og virkelig Overbeviisning om Mesterstykkets Hensigtsmæssighed, alene af Hensyn til en formeentlig Opinion, vilde holde paa Mesterstykket.

Et tredie Hovedspørgsmaal i Sagen er naturligtvis Forholdet mellem Landet og Kjøbstæderne, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt der i denne Henseende er vist Retfærdighed, saavidt Sligt lader sig gjøre, til begge Sider. Det er blevet antydet, skjøndt, hvad jeg skal anerkjende, ingenlunde stærkt betonet, at man skulde være gaaet Kjøbstæderne noget for nær — jeg sigter til den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. M. Hansen) — men jeg kan paa ingen Maade erkjende, at Lovudkastet gaaer Kjøbstæderne for nær. Jeg er af den Mening, at der i Forholdet mellem Landet og Kjøbstæderne er et uafviseligt Retfærdighedskrav fra Landets Side, som bør fyldestgøres,

og jeg troer, det bør anerkjendes, at man ikke paa nogen voldsom eller Hensyn tilfødsættende Maade har søgt at fremtvinge denne Hensigt ved Lovudkastet. Naar man vil gennemgaae Lovudkastet — den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Mourad) har allerede i saa Henseende fremhævet flere Punkter — da vil man see, at hvor det paa nogen Maade kunde ansees for billigt og retfærdigt, der har man virkelig deels for en Overgangsperiode og deels for en længere Tid taget et ingenlunde ringe begunstigende Hensyn til Kjøbstæderne i Forhold til Landet. Naar vi nærværendegjøre os Forholdene paa Landet, er det jo vel saa, at der for Handelen Vedkommende i forskjellige Retninger er gjort ikke Lidet for at afløse den tidligere tvungne Tilstand. Sligt er allerede skeet ved Forordningen af 23de April 1845 om Optjeb af Landmændenes Varer, og hertil kommer den Lov, der er udgaaet af Rigsdagens Initiativ, nemlig: Høkerloven. Ved begge disse Love er der gjort ikke Lidet for Landet til en friere Udvikling af Handelsforholdene, om end altid kun i visse Retninger. Men jeg troer, at det maa erkjendes, at for Gaandværks forholdenes Vedkommende er Tilstanden meget uheldig, og den er dobbelt uheldig for den, som lægger nogen Vægt paa, at Landets Lovgivning holdes i Ære. Jeg troer, at det er uheldigt, naar der, som oftere her er blevet antydet og som enhver Mand velbekjendt, igjennem den locale Bevillingsmyndigheds Udøvelse i de forskjellige Amter danner sig en høist forskjellig Tilstand; men jeg troer dernæst, fremfor Alt, at det er uheldigt — hvilket vistnok Alle, som kjende Forholdene, ville indrømme, naar de ere op-rigtige, og hvad man næsten uden noget nærmere Kjendskab til Forholdene maatte kunne sige sig selv, efter den almindelige Erfaring — at de Grændser, som Bevillingsmyndigheden fastholder med Hensyn til Gaandværksnæring paa Landet, ikke i Virkeligheden kunne overholdes; dette er, mener jeg, et uhyggeligt, et demoraliserende Forhold, som der er al Grund til at søge hævet og søge hævet samtidsigt med Lovens første Træden i Kraft, om jeg saa maa sige, saaledes at det ikke skydes ud til den Tid, da Loven endelig og fuldstændig træder i Kraft.